

PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI UN ALKOHOLS

Nodarbības ilgums:	40 - 120 minūtes
Materiāls un sagatavošanās:	Lai veiktu šo uzdevumu, skolēniem nepieciešamas zināšanas par alkoholu un ar tā lietošanu saistītajiem riskiem un problēmām, „Materiāla skolēniem Nr. 1” un „Materiāla skolēniem Nr. 2” kopija katram skolēnam. Lai atvieglotu pamatinformācijas par alkoholu atrašanos procesu, mēs iesakām nodrošināt visiem skolēniem piekļuvi laikrakstiem, žurnāliem un internetam.
Mērķis:	Šī uzdevuma mērķis ir rosināt skolēnus pārrunāt un pārdomāt plašsaziņas līdzekļu ietekmi uz cilvēku viedokļiem par alkoholu un viņu attieksmi pret to.
Darba metodes:	Grupu darbs Rakstisks uzdevums Prezentācija

IEVADS

Plašsaziņas līdzekļi var būt viens no izskaidrojumiem, kāpēc alkohola patēriņš jauniešu vidū ir tik augsts. Ir grūti atbalstīt ierobežojumus attiecībā uz alkoholu jauniešu vidū, vienlaicīgi pieļaujot un uzskatot par normālu alkohola lietošanu citās vecuma grupās.

Lieciet skolēniem uzrakstīt izglītojošu rakstu par tēmu „alkohols un plašsaziņas līdzekļi”. Viņi var iegūt idejas laikrakstos, žurnālos, televīzijā un internetā. Šī informācija var balstīties uz jebkādiem faktiem – sākot ar faktu tekstiem un beidzot ar tenku žurnāla piezīmēm par slavenību ballītēm.

Šī uzdevuma izpildes gaitā skolēni pētīs, kā plašsaziņas līdzekļi izkropļo informāciju par alkoholu un kā tas ietekmē personiskā patēriņa ieradumus. Darba uzdevums ir uzrakstīt izglītojošu rakstu, faktisko tekstu, ziņu rakstu vai redakcijas sleju, uzsverot plašsaziņas līdzekļu ietekmi uz jauniešu alkohola patēriņu.

ĪSTENOŠANA

1. Sāciet ar skaidrojumu, ka jūs vispirms tuvāk aplūkosiet, kā plašsaziņas līdzekļi izplata informāciju par alkoholu, bet pēc tam skolēni rakstīs savus rakstus par šo tēmu.
2. Lai ierosinātu diskusiju un pārdomas, jūs varat sadalīt skolēnus nelielās grupās un likt strādāt ar „Materiālu skolēniem Nr. 1”. Norādiet, ka grupām ir jāpieraksta savas atbildes, lai pēc tam varētu tās apspriest klasē.
3. Skolēni klasē apspriež atbildes uz jautājumiem, kas norādīti „Materiālā skolēniem Nr. 1”.
4. Pēc tam lieciet skolēniem patstāvīgi vai divatā uzrakstīt stāstu, rakstu, faktu tekstu, izglītojošu rakstu vai redakcijas sleju par plašsaziņas līdzekļu ietekmi uz jauniešu alkohola paradumiem. Šī uzdevuma veikšanā var sadarboties ar citu priekšmetu skolotājiem. Rakstu darbus var aizvietot ar prezentācijām vai plakātu veidošanu. Vairākas tēmas un virsrakstu ieteikumi ir iekļauti „Palīgmateriālā skolotājiem”. Skolēnu uzdevums ir atrast pamatinformāciju laikrakstos, žurnālos, televīzijā un internetā.

5. Kad skolēni ir pabeiguši, lieciet viņiem prezentēt savus darbus. Pārējie skolēni var komentēt prezentēto!
6. Lai apkopotu informāciju, klasē var apspriest šādus jautājumus:
 - **Kas, jūsuprāt, visvairāk ietekmē jauniešus saistībā ar alkoholu?** (Piemēri: plašsaziņas līdzekļi, vide, vienaudžu spiediens)
 - **Kuru cilvēku vārdos, jūsuprāt, jaunieši ieklausās visvairāk, kad runa ir par alkoholu?** (Piemēri: politiķi, skolas medmāsas, skolotāji, citi jaunieši, slavenības, vecāki, draugi)
 - **Kādi argumenti uzrunātu jauniešus atturēties no alkohola?**

PALĪGMATERIĀLI SKOLOTĀJIEM

RAKSTISKA UZDEVUMA TEMATU PIEMĒRI:

Uzrakstiet, pastāstiet vai parādiet internetā, ja jūs nesen esat redzējuši vai dzirdējuši televīzijas vai radio raidījumu par alkoholu! Par ko tas bija, un ko jūs domājat par to? (Piemēri: ziņu izlaidums par bīstamību, ko rada jauniešu dzeršana valodu kursos ārzemēs)

Uzrakstiet, pastāstiet vai parādiet internetā, ja esat kādreiz redzējuši kādu dzeram alkoholu realitātes šovā vai jauniešu raidījumā!

Vai esat pamanījuši reklāmas vai rakstus internetā, kas mudina pirkt alkoholu?

1. Aprakstiet, ko jūs domājat par šo [kādu no minētajām, atbildot uz jautājumiem] situāciju un kādas sekas tas radīja iesaistītajai personai un apkārtējiem (piemēram, realitātes TV šova zvaigzne piedzeras un padara sevi par apsmieklu televīzijas tiešraidē).
2. Uzrakstiet rakstu, kas demonstrē, kā plašsaziņas līdzekļi (piemēram, reklāma, televīzijas programmas, raksti) ietekmē mūs un pamudina lietot **vairāk** alkoholisko dzērienu.
3. Uzrakstiet rakstu, kas demonstrē, kā plašsaziņas līdzekļi (piemēram, reklāma, televīzijas programmas, raksti) ietekmē mūs un pamudina lietot **mazāk** alkoholisko dzērienu.
4. Uzrakstiet un pastāstiet mums, kā elki, zvaigznes, un citi pieaugušie ietekmē jauniešu attieksmi pret alkoholu dažādos veidos.
5. Uzrakstiet par skolas un vecāku lomu attiecībā uz jauniešu attieksmi pret alkoholu. Viena no iespējamām tēmām ir dubultstandarti, kad pieauguši dzer un piedzeras, taču vienlaikus apgalvo, ka tas ir bīstami.
6. Uzrakstiet par alkohola un jauniešu saistību no savas pieredzes – kas, kur, kā un kad notika utt.
7. Uzrakstiet rakstu par to, kāpēc jauniešiem nepieciešami ierobežojumi attiecībā uz alkoholu un kādiem šiem ierobežojumiem ir jābūt.
8. Ar faktiem aprakstiet alkohola ietekmi uz organismu un cilvēka uzvedību.

VIRZĪBA UZ PRIEKŠU

Padziļināti izpētiet šo tēmu, apkopojot visus rakstus avīzē un prezentējot šo avīzi skolas personālam un vecākiem. Laikrakstam var izvēlēties tēmu „Veselība un atbildība”.

MATERIĀLS SKOLĒNIEM NR. 1 - PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI UN ALKOHOLS

Kas ko ietekmē?

Dažādas izvēles	Ietekmētāji	Kas pieņem lēmumu?	Kā tu jūties?
Piemērs: Apģērba izvēle	Reklāma, draugi, vecāki un slavenības	Es un vecāki	Gan apmierināts, gan arī neapmierināts
Ierašanās mājās naktī			
Rīkot vai nerīkot ballīti			
Braukšana ar velosipēdu bez ķiveres			
Robežu noteikšana			
Nevainības zaudēšana			
Smēķēšana			
Alkohola iegāde			
Alkohola dzeršana			
(Paša ierosinājums)			

**Vai pēdējā laikā esi dzirdējis, redzējis vai lasījis plašsaziņas līdzekļos par alkoholu?
Apraksti sīkāk, kas tas bija!**

MATERIĀLS SKOLĒNIEM NR. 2 - PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI UN ALKOHOLS

Tā laikraksta galvenais redaktors, kurā Tu strādā, liek uzrakstīt rakstu! Raksta mērķauditorija ir jaunieši, kas jaunāki par 18 gadiem, un tajā vajadzētu aplūkot alkohola atainojumu plašsaziņas līdzekļos un ar šo atainojumu saistītos riskus. Tu vari izmantot laikrakstus, žurnālus, internetu un citus plašsaziņas līdzekļus kā palīgmateriālu avotu.

Pirms rakstīšanas sākuma ir jābūt skaidrībai par to, kāda veida teksts tas būs.

- **Ziņu raksti** ziņo, ka kaut kas nupat ir noticis vai notiks, un sniedz lasītājiem atbildes uz jautājumiem, piemēram, kas, ko, kad, kur, kāpēc un kā.
- **Faktu teksti** nav pamatoti ar jūsu viedokli. Tiem jābūt objektīviem un pamatoti ar pārbaudītiem un uzticamiem faktiem un atsaucēm uz datu avotu.
- **Viedoklis** ir raksts par jūsu personisko pieredzi un uzskatiem.
- **Izglītojošie raksti** kaut ko apšaubā, pamato ar jauniem, vēl nezināmiem faktiem un ievirza lasītāju noteiktā virzienā.
- **Redakcijas sleja** pauž personisko viedokli.

PIEZĪME: Tu vari pēc savas izvēles izmantot rakstā attēlus un intervijas!